

WOJEWODA LUBUSKI

Gorzów Wlkp., 13 grudnia 2023 r.

Sprawa: BF-VIII.431.29.2023.NMie
Sprawę prowadzi: Natalia Mielczarek
Telefon: 95 7851 681
e-mail: natalia.mielczarek@lubuskie.uw.gov.pl

Pan
Remigiusz Lorenz
Burmistrz Międzyrzecza

Sprawozdanie z kontroli przeprowadzonej

w Urzędzie Miasta i Gminy Międzyrzecz (ul. Rynek 1, 66-300 Międzyrzecz)¹.

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Zakres kontroli: Prawidłowość wydatkowania środków publicznych na podstawie art. 13 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.)
2. Okres objęty kontrolą: lata 2022-2023 r.
3. Termin kontroli: czynności kontrolne prowadzone były w dniach od 13 listopada 2023 r. do 11 grudnia 2023 r., poza siedzibą jednostki kontrolowanej - kontrola zdalna².
4. Tryb kontroli: uproszczona.
5. Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Budżetu i Finansów Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp.: Natalia Mielczarek – przewodnicząca zespołu kontrolnego, Ewa Dłużniewska – członek zespołu kontrolnego.
6. W okresie objętym kontrolą Kierownikiem Jednostki Kontrolowanej był:
- Pan Remigiusz Lorenz - Burmistrz Międzyrzecza.

II. OCENA OGÓLNA

Działania Urzędu Miasta i Gminy w Międzyrzeczu³ w zakresie prawidłowości wydatkowania środków publicznych na podstawie art. 13 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, oceniono:

¹ art. 28 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2023 r. poz. 190) oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224)

² art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224).

³ Zwanego dalej UMiG lub Gminą

W ramach prowadzonych działań promujących ekologię, Lubuski Urząd Wojewódzki korzysta z papieru z recyklingu. Dbaj o naturę. Używaj papieru z odzysku.

1. Prawidłowość ewidencjonowania i sprawozdawczość środków z Funduszu Pomocy - ocena pozytywna.
2. Zgodność wydatkowania środków z prawem powszechnie obowiązującym, przepisami wewnętrznymi oraz innymi rozstrzygnięciami w danej sprawie – ocena pozytywna z uchybieniami.
3. Weryfikacja danych nr PESEL ujętych w systemie teleinformatycznym z dokumentacją źródłową – ocena pozytywna.

III. OPIS USTALONEGO STANU FAKTYCZNEGO

1. PRAWIDŁOWOŚĆ EWIDENCJONOWANIA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ ŚRODKÓW Z FUNDUSZU POMOCY.

1.1 Ujęcie środków w planie finansowym UMiG i jego zmiany oraz sprawozdawczość w zakresie wydatkowania środków z Funduszu Pomocy.

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁴, zadania gminy związane z realizacją zadania mającego na celu wypłatę świadczenia pieniężnego z Funduszu Pomocy⁵ przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej. Środki z budżetu państwa były przekazywane na konto UMiG w Międzyrzeczu w transzach, każdorazowo po przedłożeniu przez Gminę do Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego⁶ zbiorczych wniosków, w których wskazywano numery wniosków, liczbę osób i dni, stawkę za dzień oraz kwotę należną do wypłaty.

Na realizację przedmiotowego zadania UMiG otrzymał za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego środki w wysokości:

- w 2022 r. – 2 387 224,00 zł,
- w 2023 r. – 981 920,00 zł⁷.

W toku kontroli ustalono, że środki wprowadzane były do budżetu Gminy Zarządzeniami Burmistrza Międzyrzecza w dziale 853 – *Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej*, w rozdziale 85395 – *Pozostała działalność*, par. 2700 – *środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin, powiatów (...) samorządów województw, pozyskane z innych źródeł/2100 – środki z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy*⁸.

Szczegółowy wykaz zmian znajduje się w aktach kontroli.

Ostatecznie plan finansowy na 2022 r. po dokonanych zmianach został ustalony w wysokości 2 387 224,00 zł.

Na dzień 31.12.2022 r. środki z FP zostały wykorzystane w 100% z przeznaczeniem na:

- ✓ świadczenie z art. 13 ustawy, wypłacone wnioskodawcom w wysokości 2 377 560,00 zł,
- ✓ koszty obsługi zadania 9 664,00 zł.

⁴ Zwana dalej ustawą.

⁵ Zwanego dalej FP lub Funduszem.

⁶ Zwanego dalej LUW.

⁷ Według stanu na 30.11.2023 r.

⁸ Stosownie do zapisów Rozporządzenia Ministra Finansów z dn. 15.07.2022 r. zmieniającego rozporządzenie ws. szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków (...) (Dz. U. z 2022 r., poz. 1571)

W zakresie sprawozdawczości Jednostka kontrolowana została zobligowana do przekazywania do LUW szczegółowych danych dotyczących wypłaconych świadczeń za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy w terminie do 01 dnia każdego miesiąca (wg stanu na koniec ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego) oraz do 16 dnia każdego miesiąca (według stanu na koniec dnia 15 każdego miesiąca)⁹. Sprawozdanie za okres do dnia 30.11.2023 r. zostało terminowo przekazane do LUW. Według danych przedmiotowego sprawozdania do dnia 30.11.2023 r. do Gminy wpłynęło 851 wniosków o przyznanie świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy. 815 wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie, w wyniku czego pomocą objęto 782 obywateli Ukrainy¹⁰.

1.2 Prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej oraz wyodrębnionego rachunku bankowego dla środków pochodzących z FP.

Na podstawie art. 14 ust. 14 ustawy jednostka samorządu terytorialnego gromadzi środki z Funduszu na wydzielonym rachunku dochodów i przeznacza je na wydatki związane z realizacją zadań na rzecz pomocy Ukrainie. W toku czynności kontrolnych ustalono, że UMiG posiada wyodrębniony rachunek bankowy o nr 13 1600 1462 1016 7994 3000 0026 dedykowany pomocy obywatelom Ukrainy, na który przekazywane są środki z LUW. Do rachunku został opracowany plan finansowy¹¹, co pozostaje w zgodzie z art. 14 ust. 15 ustawy. W okresie objętym kontrolą Gmina prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową związaną z wypłatą świadczenia z art. 13 ustawy¹². Środki z FP zostały ujęte przez UMiG w zakresie dochodów budżetowych na koncie 133-3-1. Ponadto zespół kontrolny potwierdził, że UMiG wypełnił obowiązek nałożony na Jednostkę kontrolowaną art. 14 ust. 19 ustawy, tj. przedłożył organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego informację o wykonaniu planu finansowego rachunku¹³.

2. ZGODNOŚĆ WYDATKOWANIA ŚRODKÓW Z PRAWEM POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCYM, PRZEPISAMI WEWNĘTRZNYMI ORAZ INNYMI ROZSTRZYGNIĘCIAMI W DANEJ SPRAWIE.

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy, zadanie związane z przyznawaniem świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy jest zadaniem zleconym gminie z zakresu administracji rządowej, finansowanym ze środków zapewnionych przez wojewodę. Przedmiotowe zadanie realizowali pracownicy Gminy na podstawie Upoważnień wydanych przez Burmistrza Międzyrzecza¹⁴. Zgodnie z przyjętą metodologią doboru próby do kontroli, szczegółowemu sprawdzeniu poddano 53 zatwierdzone i rozliczone wnioski złożone do Gminy w okresie od 02.03.2023 r. do 07.07.2023 r.

⁹ Pismo LUW z 01.07.2022 r. znak: BF-I.3145.54.2022.

¹⁰ Sprawozdanie przekazane przez UMiG Międzyrzecz według stanu na 30.11.2023 r.

¹¹ Zmiany planu finansowego dokonywane były na bieżąco Zarządzeniami Burmistrza Międzyrzecza w sprawie zmiany planu finansowego dla rachunku dochodów pochodzących ze środków Funduszu Pomocy.

¹² Raport z systemu EUROBUDŻET – Lista zadekretowanych pozycji dowodów księgowych źródłowych.

¹³ Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Międzyrzecz za 2022 rok – Załącznik nr 13 – Informacja o wykorzystaniu środków pochodzących z Funduszu Pomocy.

¹⁴ Upoważnienie Nr 27/2022 z dnia 22.03.2022 r., Upoważnienie Nr 24/2022 z dnia 22.03.2022 r., Upoważnienie Nr 120/2022 z dnia 26.10.2022 r.

Na podstawie badanej próby ustalono, że:

- wnioski składane o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia uchodźcom z Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, były rozpatrywane na bieżąco tj. w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku do Gminy¹⁵,
- wypłata świadczenia pieniężnego na mocy art. 13 ustawy, następowała na podstawie złożonych do UMiG wniosków i była dokonywana „z dołu”, a więc za faktyczny okres zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy, co jest zgodne z § 3 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie maksymalnej wysokości świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy oraz warunków przyznawania tego świadczenia i przedłużania jego wypłaty¹⁶,
- wszystkie skontrolowane wnioski o świadczenie pieniężne zostały złożone do Gminy w terminie miesiąca od ostatniego dnia okresu objętego wnioskiem, co jest zgodne z art. 13 ust. 1 e ustawy,
- środki na świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, otrzymane z LUW, UMiG przekazywał niezwłocznie na konta wnioskodawców, tj. w dniu wprowadzenia środków do budżetu Gminy/w kolejnym dniu po otrzymaniu środków z LUW,
- dokonując weryfikacji wniosków, Gmina mając na uwadze zapisy § 4 Rozporządzenia przedłużała okresy wypłaty świadczenia na okres dłuższy niż 120 dni. Podstawą przedłużenia przedmiotowego świadczenia były oświadczenia o niepełnosprawności oraz weryfikacja numerów PESEL¹⁷,
- skontrolowane wnioski zostały prawidłowo ujęte w zbiorczych wnioskach nr 5/2023, 6/2023, 7/2023, 8/2023, 9/2023 złożonych przez UMiG w zakresie liczby osób, dni zakwaterowania i kwoty świadczenia,
- 14 spośród 53 skontrolowanych wniosków o wypłatę świadczenia zostało złożonych na starych wzorach wniosku jednak na aktualnych w danych okresach załącznikach do wniosku (kartach osoby przyjętej do zakwaterowania). Kolejne 2 wnioski zostały złożone na starych załącznikach do wniosku¹⁸. Ponadto zespół kontrolny ustalił, że w przypadku 18 wniosków nie został wypełniony adres e-mail, będący obowiązkowym polem wniosku (brak adresu e-mail dotyczy 2 wnioskodawców, którzy łącznie złożyli 18 z 53 wniosków przyjętych do próby).

W wyjaśnieniach złożonych przez Inspektora ds. przeciwdziałania patologiom społecznym, zdrowia i opieki społecznej czytamy: „ uznano, że wnioski złożone na wcześniej obowiązujących wzorach stanowią niedopatrzenie wnioskodawcy, a zawarte w nich różnice nie wpływają na istotę danych w nich zawartych. Brak podania adresu e-mail, również uznano za niedopatrzenie wnioskodawcy, lub zwyczajny brak takiego adresu

¹⁵ Zgodnie z § 3 ust. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie maksymalnej wysokości świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy oraz warunków przyznawania tego świadczenia i przedłużania jego wypłaty z dnia 04.05.2022 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1381).

¹⁶ Zwanym dalej Rozporządzeniem.

¹⁷ Obywatele Ukrainy, za których przedłużono okres wypłaty świadczenia na okres dłuższy niż 120 dni ukończyli 60 rok życia (kobiety), 65 rok życia (mężczyźni) oraz matki samotnie sprawujące opiekę nad dziećmi (weryfikacja dotyczyła stopnia pokrewieństwa oraz informacji w zakresie ewentualnego przekroczenia granicy przez ojca dzieci).

¹⁸ Dwa wnioski o numerze PZO.8133.30.2022 – złożone w zbiorczych wnioskach numer 8/2023 i 9/2023.

u wnioskującego, co również nie miało wpływu na istotę samego tytułu wnioskowania". Zespół kontrolny przyjmuje powyższe wyjaśnienia, jednocześnie zaleca Jednostce kontrolowanej przestrzeganie obowiązujących w danym zakresie przepisów prawa, tj., przyjmowanie właściwie uzupełnionych wniosków, składanych na obowiązujących wzorach określonych Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. - od momentu uruchomienia systemu „Źródło”, tj. od 27 maja 2022 r. Gmina na bieżąco wprowadzała do systemu teleinformatycznego informacje określone w art. 13a ustawy. Wnioski, które wpłynęły do UMiG przed wskazanym terminem nie zostały wprowadzone do aplikacji „Źródło”¹⁹.

Zespół kontrolny wskazuje, że celem wprowadzonego systemu teleinformatycznego było umożliwienie gminom, m.in. weryfikacji, czy dla danej osoby, której dotyczy wniosek, nie złożono wniosku ze wskazaniem innego miejsca pobytu na zakwaterowanie w tym samym okresie. Ograniczony dostęp danych w systemie teleinformatycznym, uniemożliwia rzetelną weryfikację wniosków, a tym samym realizację celu określonego w ustawie.

Ponadto Gmina pismem znak BF-VIII.431.8.2022.MRat z dnia 09.05.2023 r. została zobowiązana do niezwłocznego wprowadzenia do systemu teleinformatycznego wszystkich pozytywnie rozpatrzonych wniosków.

Z uwagi na powyższe kontrolujący zalecają niezwłoczne uzupełnienie danych w aplikacji „Źródło” w zakresie wniosków złożonych przed dniem 27 maja 2022 r.

Zespół kontrolny dokonał sprawdzenia realizacji obowiązku wynikającego z art. 13a ustawy oraz zweryfikował zgodność danych ujętych w aplikacji „Źródło” z informacjami zawartymi w 53 wnioskach o wypłatę świadczenia na mocy art. 13 ustawy. Na podstawie dokonanej weryfikacji kontrolujący potwierdzili prawidłowość wprowadzenia wniosków do systemu teleinformatycznego.

Ponadto w trakcie kontroli ustalono, że w 2022 r. UMiG weryfikował warunki zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy poprzez przeprowadzenie kontroli na miejscu przez upoważnionych pracowników Gminy, co potwierdzają udostępnione do kontroli protokoły. W 2023 r. nie dokonywano kontroli na miejscu ze względu na powtarzające się miejsca zakwaterowania, w związku z czym w bieżącym roku nie występowało do Wojewody Lubuskiego o zwiększone koszty obsługi zadania.

3. WERYFIKACJA DANYCH NR PESEL UJĘTYCH W SYSTEMIE TELEINFORMATYCZNYM Z DOKUMENTACJĄ ŹRÓDŁOWĄ.

Wypłata świadczenia z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy została zlecona gminom jako zadanie z zakresu administracji rządowej.

Świadczenie jest przyznawane na podstawie wniosku, o którym mowa w art. 13 ust. 1 ustawy, za okres faktycznego zapewnienia, na własny koszt, zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy.

W oparciu o dane wprowadzone do systemu teleinformatycznego dokonano na wybranej przez LUW próbie wniosków, weryfikacji wypłaconego przez Gminę świadczenia z art. 13 ustawy. Na podstawie dokonanej analizy zespół kontrolny ustalił podwójne ujęcie przez Jednostkę kontrolowaną w systemie teleinformatycznym 1 osoby na ten sam okres. W wyjaśnieniach złożonych przez Inspektora ds. przeciwdziałania patologiom społecznym, zdrowia i opieki społecznej czytamy, że „sprawa dotyczy jednego wniosku,

¹⁹ Pismo z dnia 15 listopada 2023 r. znak PZO.8133.1.21.2023 podpisane przez Sekretarza Gminy.

który wpłynął 27 czerwca 2022 r. (...). Podczas weryfikacji wniosku w dniu 27 czerwca 2022 r. w systemie ŹRÓDŁO, jedna z osób zgłoszonych do zakwaterowania (...) nie została zweryfikowana pozytywnie z uwagi na brak statusu UKR i brak daty przekroczenia granicy przy uzyskaniu numeru PESEL z 08 marca 2022 r. System ŹRÓDŁO dopuścił rejestrację, natomiast wnioskodawca został poinformowany o brakach formalnych dotyczących tej osoby, ze wskazaniem konieczności weryfikacji statusu UKR w tutejszym Urzędzie. Wyznaczono termin kolejnej weryfikacji tej osoby na dzień 01 lipca 2022 r. Ponownie dokonano weryfikacji osoby (...) i ponownie wprowadzono dane wnioskodawcy. Wynikiem tych działań nastąpił konflikt wobec dwukrotnego zarejestrowania wniosku". Zespół kontrolny potwierdził, że nie doszło do podwójnej wypłaty środków za ten sam okres. W związku z unieważnieniem w systemie „Źródło” błędnie wprowadzonego wniosku podczas trwania czynności kontrolnych, zespół kontrolny odstępuje od formułowania zalecenia w tym zakresie. Reasumując, kontrolujący potwierdzili rzetelną weryfikację wniosków w przedmiotowym zakresie, tj. nie stwierdzili przypadków wypłacenia przez UMiG świadczenia z art. 13, za te same osoby zakwaterowane w tym samym czasie, za które świadczenie wypłacone zostało przez inne gminy.

IV. WNIOSKI

Oceny skontrolowanej działalności dokonano w oparciu o następujące ustalenia:

a) uchybienia:

- 1) przyjmowanie wniosków o wypłatę świadczenia o którym mowa w art. 13 ustawy na nieobowiązujących wzorach wniosku/załącznikach do wniosku oraz z nieuzupełnionymi, wymaganymi polami wniosku (szczegóły omówiono w części III pkt 2 s. 4-5),
- 2) UMiG nie wprowadził do aplikacji „Źródło” wniosków o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy, złożonych do Gminy przed 27.05.2022 r. (szczegóły omówiono w części III pkt 2 s. 5).

V. ZALECENIA POKONTROLNE

- 1) przyjmowanie wniosków na aktualnych wzorach/ załącznikach do wniosku, uzupełnionych w zakresie obowiązkowych pól,
- 2) uzupełnienie aplikacji „Źródło” o pozytywnie rozpatrzone wnioski, złożone do Gminy do dnia 27.05.2022 r. w terminie 30 dni od dnia otrzymania sprawozdania z kontroli oraz poinformowanie Wojewody Lubuskiego o wykonaniu zalecenia.

Jednocześnie informuję, że Kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przedstawić do niego stanowisko; nie wstrzymuje to realizacji ustaleń kontroli²⁰.

wz. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Wojciech Perczak

I Wicewojewoda Lubuski

²⁰ art. 52 ust. 5 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224).